

Längre in i dimman!

Nu har vi i ett par års tid kämpat med EU:s direktiv för effektivare energianvändning med syftet (och i hopp om) att det, när det tas i kraft i medlemsländerna, ska skapa förutsättningar för att skaka av oss energilöseriet. EU menar ju att vi kan göra allt vi gör i dag (och lite till) med 20 procent mindre energi. Det finns tekniska möjligheter som inte utnyttjas tillräckligt.

Denna uppfattning har underbyggts av till exempel OECD/IEA i deras World Energy Outlook 2012 som visar att bara genom att göra de lönsamma effektiviseringsåtgärderna skulle världen kunna hålla tillbaka energiutnyttjandet nästan så mycket som krävs för att klara den globala uppvärmningen. IEA säger därför att energieffektivisering är det viktigaste "bränslet".

Ingen politiker (näja nästan ingen) missar tillfället att säga hur mycket de gillar energieffektivisering. Så här heter det när den svenska regeringen presenterar sitt förslag i ett pressmeddelande till hur EU-direktivet ska bli svensk verklighet:

"Ett av de snabbaste och billigaste sätten att minska vår klimatpåverkan är att använda energi mer effektivt. Det finns redan i dag många energieffektiviseringsinsatser som är lönsamma både för privatpersoner och för företag att genomföra, men som inte görs eftersom man saknar kunskap om vilka de är och vilka vinsterna med att göra olika åtgärder kan bli."

Sedan presenterar de ett förslag om kartläggningar i industrin och om individuella mätningar. Det senare är det är svårt att få grepp om. Men det ska inte ställas några krav på sådan debitering om den inte mot all förmodan skulle kunna visas vara kostnads-effektiv.

Konstigt nog säger de inget om att förslaget också innehåller föreskrifter om att införa certifiering av den personal och de företag som utför tjänsterna.

Det är konstigt eftersom problemet väsentligen inte är brist på kunskap om vare sig åtgärder eller ens deras ekonomiska konsekvenser. Problemet är att majoriteten av energianvändarna inte vet sig någon levandes råd om vilka åtgärder som är lämpliga, hur de passar ihop och påverkar varandra och vem som kan genomföra dem med bra resultat. "Effektivisering är inte svårt – bara komplicerat."

Det nu snart avsomnade systemet för energieffektivisering i den energikrävande industrin, PFE, har varit framgångsrikt just därför att det tog fasta på att man inte bara behövde kunskap om åtgärder utan också för att få en push att genomföra dem och bygga upp en genomförandekompetens. Åtgärderna blev inte engångshandlingar utan en del av en kontinuerlig förbättring. Detta visades nyligen i en doktorsavhandling framlagd av Christian Stenqvist vid Lunds universitet.

Den modell som regeringen nu väljer låter fortfarande hela ansvaret ligga på kunder som får sig presenterat ett smörgåsbord utan att rätternas näringsinnehåll eller ingredienser nödvändigtvis anges. Vad vi behöver är bättre affärsmodeller som gör att användarna både kommer igång och kan få arbetet utfört med professionell hjälp.

EU:s direktiv innehöll emellertid sådana förslag och dessutom en rad andra åtgärder för byggnadsrenovering och offentliga sektorns inköp. Energimyndigheten kom i sin beredning med ett antal intressanta idéer som man inte heller ser skymten av i detta senaste alster som presenteras för riksdagen.

Vi vet ju från andra dokument att åtminstone delar av regeringen är djupt troende när det gäller att marknaden i sin allra enklaste form, av sig själv ska åstadkomma allt som är lönsamt. Kunderna behöver, tycks man mena, bara lite information så ska de själva kunna plocka ihop tekniskt komplicerade lösningar, göra nödvändiga kalkyler, upphandla installationer, skapa uppföljningssystem och så vidare.

Det förslag vi nu ser förefaller bara vara ytterligare ett i raden som gör att vi fortsätter vandra omkring i dimman utan karta och kompass.

Hans Nilsson
Styrelseledamot Energi-
rådgivarna
Ordförande Energieffektiviseringsföretagen

